

VERWORVEN VAARDIGHEDEN EN VERWACHTINGEN: BASISCOMPETENTIES

1 VAARDIGHEDEN EN ATTITUDES DIE IN DE LOOP VAN SEMESTER 3 EN 4 VAN HET 2DE OPLEIDINGSJAAR VERWORVEN WORDEN.

1.1 ALGEMENE PEDAGOGISCHE VAARDIGHEDEN

- De student gelooft in de groeikansen van alle leerlingen.
- De student creëert een positief en dynamisch klasklimaat waarin de kinderen zich goed voelen.
- Hij behoudt het klasoverzicht.
- Hij heeft oog voor de individuele verschillen tussen de kinderen.
- Hij bevordert de emancipatie van de leerlingen.
- Hij organiseert lessen en activiteiten om de sociale competenties van de kinderen te bevorderen.
- Hij gaat respectvol om met de diversiteit in de klas

We streven hier de basiscompetenties “de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen” en “de leraar als opvoeder” na.

1.2 ALGEMEEN DIDACTISCHE VAARDIGHEDEN

- De student kan binnen alle leergebieden lessen voorbereiden en uitvoeren en dit met de nodige diepgang en in samenhang.
- De student kiest en formuleert passende doelen.
- De student houdt de diversiteit van de klasgroep voor ogen tijdens het voorbereiden en lesgeven.
- De student beheerst de basiskennis in functie van didactische vertaling naar de leerlingen.
- De student kan leermiddelen adequaat en op een duurzame wijze selecteren en gebruiken.
- De student kan werkvormen variëren in functie van de doelen, inhouden en beginsituatie.
- Hij maakt efficiënt gebruik van audiovisuele media.
- De student voorziet gedifferentieerde huistaken waar dit nodig is.
- De student begeleidt de leerprocessen en past de eindtermen in verband met leren leren toe.
- De student last regelmatig synthesesmomenten in.
- De student tracht proactief en planmatig te werken waarbij de samenhang en opeenvolging van lesfasen/ lessen bewaakt worden.

We streven de basiscompetenties “de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen”, “de leraar als opvoeder”, “de leraar als organisator” en “de leraar als inhoudelijk expert” na.

Er is eveneens oog voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren, ICT en sociale vaardigheden.

1.3 DE LERAAR ALS TAALLERAAR

- De student gebruikt het Standaardnederlands correct in de mondelinge en schriftelijke communicatie.

- Hij kan daarbij zijn boodschap afstemmen op het doelpubliek.
- De student stimuleert het mondeling en schriftelijk taalgebruik van de leerlingen en probeert gepast in te spelen op talige moeilijkheden van de leerlingen.
- Hij tracht de leerlingen te stimuleren om deel te nemen aan een gesprek.
- Hij benut de vele mogelijkheden die er zijn om de taal van de leerlingen te verbeteren en te verrijken.

1.4 ALGEMENE REFLECTIEVAARDIGHEDEN VANUIT HET GRROW-MODEL

We willen de student stimuleren tot **zelfverantwoordelijk leren**.

“Is de stagiair in ontwikkeling en hoe is de stagiair in staat deze ontwikkeling in handen te nemen?” zijn hierbij cruciale aandachtspunten.

We focussen op het leervermogen van de student. Met leervermogen bedoelen we:

- het vermogen van de stagiair om aan te geven wat goed loopt en wat minder goed;
- het vermogen van de stagiair om te onderzoeken waar de oorzaak ligt van zijn ‘succes’ of ‘falen’;
- het vermogen van de stagiair om actief op zoek te gaan naar alternatieven.

We denken dat aanstaande leraren over deze reflectievaardigheden moeten beschikken om, eens ze in het beroep stappen, blijvend te kunnen ontwikkelen (levenslang leren).

De student dient voor, tijdens en na de stageperiode stil te staan bij zijn functioneren in de praktijk. Hij leert relaties zien tussen de verschillende componenten van zijn didactisch handelen in ruime zin.

Zicht op
leerproces

De student krijgt **zicht op het eigen leerproces** en wordt zich bewust van de persoonlijke talenten en zwakten.

Hij kan werkpunten en persoonlijke leervragen formuleren en bespreken aan de hand van zijn reflectieverslagen maar hij werkt dit ook uit op de voorbereiding zelf (zie reflectie vooraf en achteraf).

De reflecties achteraf worden bijkomend in een apart document gebundeld aangeboden (zie hieronder: Hoe aanpakken?).

A Reflecties achteraf

GRROW-reflectiemodel (cfr. Jef Clement):

- Denk aan de volgende GRROW-vragen:

GOAL: Wat was mijn **doel**? Wat wil ik? Wat deed ik? Waarom deed ik dat en welk effect had dit? Was ik tevreden?

REALITY: Hoe zag de **realiteit** eruit? Waar zijn we nu, waar staan we vandaag? Wat gaat al goed? Waar ben je op vastgelopen? Hoe komt dit? Waar ben je bezorgd over? Wat en hoe kan ik het anders doen? Wat zit je nog dwars?

RESOURCE: Wie of wat zou je kunnen **helpen**? Welke **talenten** zou je (meer) kunnen inzetten? Welke bronnen kan je aanspreken om je doel te bereiken?

OPTIONS: Wat zijn onze verschillende opties die we kunnen kiezen om tot ons doel te komen? (En waar zijn daarin obstakels te vinden?)

WILL (Way forward): Welke **mogelijkheden** zijn er om de situatie aan te pakken en je doel te bereiken? Wat wil je nu concreet doen? Waar gaan we dan voor gaan? Yes We Will!

- Kies gericht over welke lessen je wenst te reflecteren.

We werken per dagdeel minimum 1 “reflectie achteraf” uit.

Per halve dag moment TT werken we eveneens 1 “reflectie achteraf” uit.

- Hoe aanpakken?

Gebruik het document ‘Reflecties achteraf’(zie LINK), dat je per dag kan aanvullen en **vooraan** in je stagemap kan steken. Verwijs hier naar de lesvoorbereiding door datum, leergebied en lesonderwerp te vermelden. Wacht hier niet te lang mee. De dag na de gegeven lessen moeten deze reflecties te zien zijn in de stagemap.

Dit document wordt ook gepost in LINK twee dagen na de laatste stagedag.

Door het stellen van vragen en door naar antwoorden te zoeken krijgt de persoonlijke verwerking van ervaring vorm en wordt de student zich daarvan bewust.

Hij kan de eigen stagepraktijk vanuit reflectie op de eigen ervaringen bijsturen, onder meer door onder begeleiding praktijkgericht onderzoek uit te voeren.

De leervragen en werkpunten worden besproken tijdens het feedbackgesprek dat na de stage met de leergroepbegeleider wordt gevoerd. Deze worden ook besproken in de leergroep met de medestudenten. Door dialoog met mentoren, docenten en medestudenten wordt de student zich ook bewust van de persoonlijke vooronderstellingen die het eigen handelen bepalen. (Functioneel geheel 5, 5.3)

- **Didactische leervragen** hebben te maken met de wijze waarop de lessen opgebouwd zijn, met het gebruik van didactische werkvormen, didactisch materiaal, ... kortom met alle aspecten van methodisch- didactische aard.

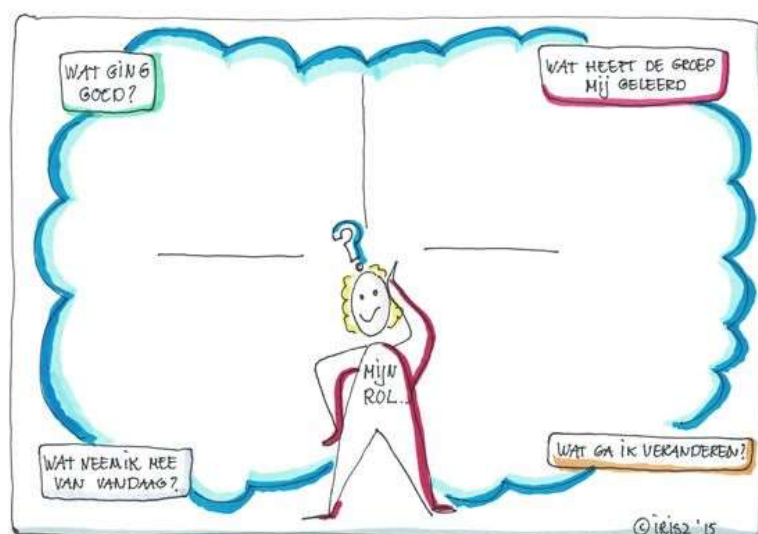
Voorbeelden:

- Werk ik aanschouwelijk genoeg?
 - Welke pogingen heb ik ondernomen om de betrokkenheid bij deze leerlingen hoog te houden?
 - Hoe kan ik mijn handelen aanpassen/ bijsturen om een grotere effectiviteit te bereiken?
 - Hoe kan ik de lacunes in mijn kennis wegwerken om met succes onderwijs te verzorgen?
 - Voorzie ik voldoende oefenstof?
- **Persoonlijke leervragen** hebben te maken met de wijze waarop de student binnen zijn rol als stagiair tegen bepaalde zaken aankijkt, welke uitdagingen en remmingen ervaart hij, waar blokkeert hij, over welke aspecten is hij (wel, minder of niet) tevreden,...

Voorbeelden:

- Waarom ben je (wel, minder of niet) tevreden over jezelf?
- Waarom is deze les goed gelukt?
- Spreek ik met heel mijn houding (persoonlijkheid) deze leerlingen aan?
- Hoe kan ik bepaalde kinderen beter betrekken tijdens mijn lesgeven?
- Zijn mijn verwachtingen realistisch?
- Op welke manier kan ik mijn persoonlijke interesses en talenten aanwenden?
- Wat maakt dat ik de mentor niet rechtstreeks durf te vragen hoe hij mijn les vond?
- Waarom durf ik niets te zeggen tijdens de koffiepauze in de leraarskamer?

De student tracht conclusies uit reflecties over het eigen functioneren in concrete acties te vertalen. We werken vanuit het **GRROW-model** (zie hierboven) en streven de basiscompetentie “de leraar als innovator en onderzoeker” na.

1.5 ATTITUDES

Doorheen de stages maken we werk van de onderstaande attitudes:

A1 beslissingsvermogen

Durven een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor dragen.

A2 relationele gerichtheid

In contacten met anderen kenmerken van echtheid, aanvaarding, empathie en respect tonen.

A3 kritische ingesteldheid

Bereid zijn zichzelf en zijn omgeving ter discussie te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de wenselijkheid en haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.

A4 leergierigheid

Actief zoeken naar situaties om zijn competentie te verbreden en te verdiepen.

A5 organisatievermogen

Erop gericht zijn de taken zo te plannen, te coördineren en te delegeren, dat het beoogde doel op een efficiënte manier bereikt kan worden.

A6 zin voor samenwerking

Bereid zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.

A7 verantwoordelijkheidszin

Zich verantwoordelijk voelen voor de school als geheel en het engagement aangaan om een positieve ontwikkeling van het kind te bevorderen.

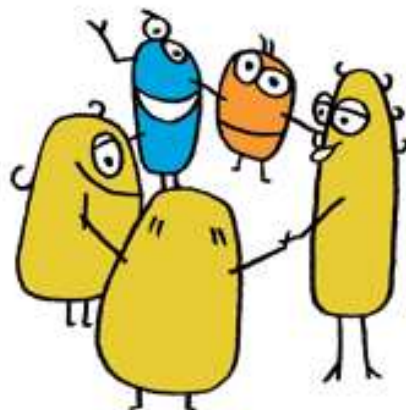
A8 flexibiliteit

Bereid zijn zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, zoals middelen, doelen, mensen en procedures.

Heeft oog voor diversiteit

Ervan uitgaan dat elke mens uniek is. We hebben oog voor verscheidenheid nl. zichtbare kenmerken en niet zichtbare kenmerken, tussen leerlingen.

Heeft oog voor duurzaamheid

1.6 VERWORVEN DIDACTISCHE VAARDIGHEDEN

De verworven (vak)didactische vaardigheden tijdens semester 1 en 2 van de opleiding EBA LO worden verder geïntegreerd en toegepast bij de uitwerking en realisatie van de voorbereidende momenten teamteaching in de stageklas en tijdens de actieve stageperiode.

1.6.1 Godsdienst

Semester 3+4:

Optie 1

- Communicatieprocessen kunnen begeleiden als leerkracht rooms-katholieke godsdienst (gsm-functie) inzake:
- fundamentele bestaanscondities van de kinderen (vertrouwen versus wantrouwen, mogelijkheden en beperkingen)
- verbondenheid met zichzelf, de anderen, gemeenschappen, natuur/cultuur.
- gevoeligheid voor goed en kwaad
- openkomen voor symboliek in geloofstaal, rituelen en vieringen.
- **Bijbelverhalen (O.T. en N.T.)** kunnen situeren in hun Sitz-im-Leben.
- De bijbelverhalen en -teksten inhoudelijk verkennen, verdiepen en verankeren.
- Op een creatieve en vernieuwende wijze werken met bijbelverhalen in de klas.
- Bijbelverhalen recontextualiseren.
- Op een kritische wijze kunnen omgaan met kinderbijbels, erkende handboeken en godsdienstmethodes, gebedenboekjes, liederen, tijdschriften en (godsdienstdidactische) websites.
- In staat zijn een verzorgde godsdiensthoek met kijktafel te voorzien.
- In staat zijn om rituelen en symbolen te gebruiken in de klas.
- Integreren de zes criteria van kinderspiritualiteit volgens R. Nye in de lessen rooms-katholieke godsdienst.
- Differentiatie inzake aanpak binnen multiculturele en multireligieuze context van de klas.
- Als leerkracht rooms-katholieke godsdienst aandacht hebben voor en gepast reageren op levensvragen van kinderen rekening houdend met de aandachtspunten van G. Debonnet, M. Delfos, P. Adriaenssens en de gsm-functie van de leerkracht rooms-katholieke godsdienst.
- De gsm-functie van de leerkracht rooms-katholieke godsdienst ter harte nemen (getuige, specialist, moderator).

- Kritisch beïnvloedingssystemen benaderen.
- Kerk verkennen als gemeenschap van gelovigen.
- Authentiek voorgaan in klasgebed en vieringen.
- Hedendaags christelijk godsbeeld voorhouden.
- Het correcte Jezusbeeld van de christelijke gemeenschap voorhouden.
- Creatieve, communicatieve werkvormen aanwenden.
- De visie van de katholieke dialogeschool en het OKB kennen.
- In staat zijn te werken aan de ILC (interlevensbeschouwelijke competenties) ter bevordering van de ILD (interlevensbeschouwelijke dialoog) en ILS (interlevensbeschouwelijke samenleving) op drie niveau's nl. op vlak van kennis, vaardigheden en attitudes.
- Zichzelf kunnen situeren binnen de identiteitsdriehoek.

Optie 2

- De optie 2 student(e) ondersteunt de optie 1 student of de mentor. Dit gebeurt in overleg.
- De eindverantwoordelijkheid van het vak r.-k. godsdienst ligt bij de gemandateerde (in wording).
- Suggestie: Thema's die didactisch uitgewerkt kunnen worden in samenwerking met mentor of optie 1 studenten zijn: een droom van God, leven na de dood, Wie is die Jezus toch?
- Vertrouwd zijn met de visie van de katholieke dialogeschool.
- Zichzelf kunnen situeren binnen de identiteitsdriehoek.

1.6.2 Nederlands

Voor mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid gelden dezelfde eisen als voor de studenten 1EBA LO maar met meer aandacht voor remediëring, differentiatie en reflectie op persoonlijk taalgebruik.

Verworven vaardigheden in de loop van semester 3:

- Begrijpend lezen: een les leesvaardigheid geven waarbij de leerlingen op een motiverende manier uitgedaagd worden om geschreven taal te begrijpen. Hierbij passende, gevarieerde teksten selecteren en een betekenisvolle leesopdracht geven.
- Lees- en denkstrategieën expliciteren en ze bij leerlingen ontwikkelen.
- Informatieve kinderboeken inschakelen in taallessen.
- Bij lessen begrijpend lezen en poëzie aandacht besteden aan taalbeschouwelijke aspecten zoals bv. bijzonder woordgebruik, opvallende zinsbouw, klankcombinaties en de leerlingen wijzen op het effect ervan.
- Occasioneel en vakoverschrijdend taalbeschouwende momenten inlassen.
- De woordenschat van kinderen gericht en occasioneel verrijken.
- Schrijfvaardigheid: een schrijfles ontwerpen in functie van het niveau van de kinderen, van een bepaald thema, ... met motiverende en functionele schrijfopdrachten, opgesteld volgens de fasen van het schrijfproces.
- Schrijfopdrachten van de leerlingen verbeteren en bespreken.

Verworven in de loop van semester 4:

- Aangepaste, kwaliteitsvolle leesboeken en leesteksten kiezen voor verschillende leeftijden.
- Illustraties in prentenboeken met kinderen bespreken en vergelijken.
- Werken met kinderboeken integreren in de klassenpraktijk.
- Verschillende manieren van leesbevordering toepassen bv. boekpromotie, een boekennamiddag of boekenproject uitwerken.
- Vrij lezen organiseren.
- Bij het kiezen van teksten volgens AVI -niveau ook rekening houden met kwalitatieve en inhoudelijke eisen.
- Oog hebben voor taaldiversiteit in de klas en hier gepast mee omgaan.

1.6.3 Wiskunde

- De didactische principes m.b.t. het wiskundig denken herkennen en toepassen in de praktijk.
- Een wiskundemethode kritisch gebruiken.
- De lessen wiskunde over een langere periode, bijv. een week, kunnen plannen en uitvoeren.
- Kunnen reflecteren over de eigen wiskundige activiteiten en die van anderen.
- Een foutenanalyse beperkt uitvoeren.

1.6.4 Frans

- De voorkennis van de leerlingen activeren bij de introductie van een nieuw thema.
- Integratie van de vijf taalvaardigheden bij het aanbrengen van nieuwe leerinhoud (luisteren, lezen, spreken, mondelinge interactie en schrijven).
- Zorgen voor voldoende afwisseling in de vaardigheden, de oefenvormen en de organisatie.
- De moeilijkheidsgraad aanpassen aan het niveau van de leerlingen.
- De nodige lexicale en grammaticale basiskennis verwerven om zelf correct te spreken en te schrijven, de fouten van de leerlingen te herkennen en te kunnen remediëren.
- Leerlingen stimuleren om zo veel mogelijk eenvoudige boodschappen in het Frans te produceren.
- De nodige aandacht besteden aan strategieën en attitudes.
- Aandacht hebben voor een creatieve verwerking aan de hand van een taalspel of Frans lied.

1.6.5 Wereldoriëntatie 2.1

Semester 3 (stage tweede graad)

Wereldoriëntatie 2.1

- Cursorische lessen over de nieuwe tijd, nieuwste tijd en eigen tijd uitwerken.
- Lessen uitwerken rond volgende onderwerpen of thema's: slavernij, kinderarbeid, koningshuis, oorlog en vrede en kunst.
- Lessen uitwerken rond volgende onderwerpen of thema's: handel en wandel, beroepen, reclame en geld, de landbouw in al zijn facetten, en eerlijke handel.
- Lessen uitwerken rond volgende onderwerpen: federaal België, EU, V.N, rechten en plichten.

Semester 4 (stage derde en eerste graad)

Wereldoriëntatie 2.2

- Lessen (lesreeksen) uitwerken rond volgende onderwerpen of thema's en hierbij creatieve werkvormen hanteren: menskunde: anatomie en fysiologie - gezonde voeding. Ongezonde levenswijze: overgewicht, gebruik van alcohol, drugs enz.;
- Afval, energie-misbruik en gevolgen voor ons milieu;
- Ecologische basisbegrippen: biotische en abiotische factoren, voedselweb en energiestroomdiagrammen;
- Basiskenmerken van enkele biotopen: het bos, de zee ...;
- Het belang van biodiversiteit;
- Het belang van natuurzorg;
- Thematische uitwerking van excursie.

1.6.6 STEM-didactiek

Exploreren van de mogelijkheden van STEM in de basisschool met oog op:

- het aantrekkelijker maken van STEM-gerelateerde inhoud voor kinderen;
- het inzien van de maatschappelijke rol van STEM
- het uitbouwen van STEM in de basisschool
- het vertalen van STEM-gerelateerde inhoud in didactische fiches en een concrete vertaling naar de klaspraktijk van de basisschool.

1.6.7 Muzische opvoeding

Semester 3 + 4

Concreet:

Een muzisch geïntegreerde les voorbereiden en uitvoeren op stage.

Hierbij streven we volgende doelen na:

- Tonen van een muzische grondhouding
- Toepassen van de bouwstenen/technieken/werkvormen van de verschillende muzische domeinen.
- Vormgeven aan een muzisch, geïntegreerde activiteit en hierbij verschillende werkvormen en technieken uitproberen.
- Kritisch gebruik maken van lesmateriaal met aandacht voor procesgerichtheid, doelgerichtheid, creativiteit en betrokkenheid van de leerlingen.
- Zinvol koppelen van de doelen muzische vorming uit de leerplannen aan een concrete muzische activiteit.
- Genieten van het muzisch handelen waardoor hun expressiemogelijkheden verruimen.
- Vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en hun creatieve uitingen durven tonen.
- Respect tonen en openstaan voor anderen.

1.6.8 Bewegingsopvoeding

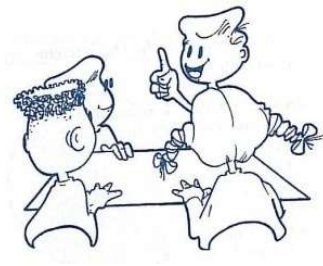
- Zelfstandig een les bewegingsopvoeding uitwerken.
- Voldoende aandacht geven aan juiste doelstellingen, organisatie -en werkvormen.
- Beweging integreren in de klas, zowel tijdens (bewegingsintegratie) als tussen de lessen (bewegingstussendoortjes).
- Onderwerpen uit de klas integreren in de lessen beweging (geïntegreerde bewegingsopvoeding).

+ keuze uit opdrachten uit voorgaande semesters

Noot aan de mentor LO: Studenten zijn niet opgeleid om technische vaardigheden aan te leren. Geef bij voorkeur geen onderwerpen die vrij technisch zijn.

1.6.9 Didactiek 2.2

Een coöperatief klasklimaat installeren door coöperatieve werkvormen in te zetten en daarbij rekening te houden met de randvoorwaarden om coöperatief te kunnen werken in een klas doorheen de verschillende opdrachten maar zeker ook tijdens de ruimere stage derde en eerste graad.

Opdrachten uit te voeren tijdens semester 4 (ook voor de studenten HAO)
Uitwerken van minstens 1 lesvoorbereiding wero waarin je aantoont aandacht te hebben voor een coöperatief leerklimaat, een hoekenwerk (minstens 5 gevarieerde hoeken) of een contractwerk uitwerken en aanbieden (minstens 2 hoeken integreren) en een les filosoferen met kinderen uitwerken en realiseren.
Tijdens elke les heb je aandacht voor het coöperatief/ actief werken in de stageklas.

Deze lessen en organisatievormen worden toegepast tijdens stage 2, semester 4 (academiejaar 2021-2022).

Hierover reflecteer je gericht met als uitgangspunt de basiskenmerken van coöperatief leren en de zeven factoren die betrokkenheid verhogen. (document gebruiken LINK: reflectie achteraf)

1.6.10 Praktijkonderzoek 2.2

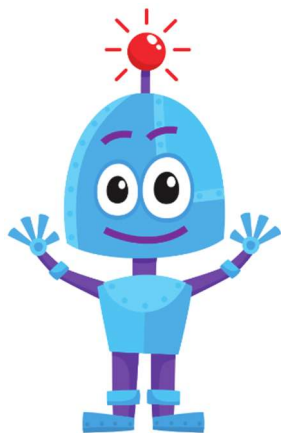
Opdracht uit te voeren tijdens de stage in semester 4 – stage derde graad

- Mini-onderzoek in de klaspraktijk: uitdenken en realiseren van een onderzoek waarbij het leren omgaan met 'diversiteit', centraal staat.

1.6.11 Identiteit in Diversiteit 2

In Identiteit in Diversiteit 2 zoomen we in op de klascontext: 'Wie ben ik als leerkracht' in deze superdiverse maatschappij?

- Breed observeren van de diversiteitsaspecten in de klas.
- Vaststellen dat er mechanismen van achterstelling en uitsluiting zijn en daarmee kunnen omgaan.
- Positief omgaan met de diversiteit in de stageklassen.
- Diversiteit benutten in het leerproces van de leerlingen.

1.6.12 E-learning

Je moet minstens 1 les besteden aan het thema 'computationele vaardigheden'. Dit doe je in semester 3 of in semester 4.

De score hiervoor wordt verrekend in semester 4 in het OO E-learning. Je dient hiervoor via Toledo je lesvoorbereiding in.

Je kan je les baseren op een 'unplugged activity', je kan een programmeertaal zoals Scratch gebruiken of je kan gebruik maken van educatieve robots zoals de mBot of de Beebot. Kant en klare oefeningen kan je vinden op www.codescool.be (inloggen met "dummy" en paswoord "codescool"), materialen uitlenen kan door reservatie via cheqroom.com waar je inlogt met je Odisee-account (bij "all locations" kies je voor CodesCool).

1.6.13 Agogische vaardigheden

- Eindtermen en leerplandoelen m.b.t. sociale vaardigheden integreren in stagecontext.
- Sociale competenties bevorderen: axenroos.
- Identiteit, zelfbeeld en professioneel zelfverstaan.
- Verdieping klasmanagement.
- Feedback geven.

Om dit alles om te zetten in de praktijk zal de student een presentatie uitwerken over een bepaald thema waarin bovenstaande kennis en vaardigheden geïntegreerd worden.

1.6.14 Schrift

- Een leesbaar bordschrift hanteren volgens de principes van de schrijfmethode van de stageschool.
- Een les aanvankelijk schrijven uitwerken rekening houdend met de specifieke vakinhoudelijke inzichten. (stage eerste graad)
- Een (digitaal) bordplan vlot en leesbaar opbouwen met aandacht voor de schrijfmethode van de stageschool.